

**Na
ochovávanou
a životem**

**Lena
Nová**

Lena Nová
Na schovávanou s životem

Tribun EU
2013

© Lena Nová, 2009
Cover © Pavla Adámková, 2009

Obsah

1.....	8
2.....	11
3.....	15
4.....	21
5.....	27
6.....	33
7.....	39
8.....	47
9.....	51
10.....	57
11.....	64
12.....	68
13.....	73
14.....	81
15.....	84
16.....	92
17.....	97
18.....	101
19.....	107
20.....	113
21.....	117
22.....	121
23.....	127
24.....	130
25.....	139
26.....	141
27.....	143
28.....	147
29.....	151
30.....	155

Sedím na židli uprostřed kuchyně, kolem krku mám uvázaný kostkovaný ubrus a můj manžel nade mnou nadšeně cvaká nůžkami. Na zem padají dlouhé prameny vlasů, o kterých jsem si až doteď myslela, že jsou mojí největší ozdobou.

K Cyrilovi jsem se nastěhovala před půl rokem. Minulou sobotu jsme se vzali, jenže on se mi teprve dnes přiznal, že jsem se mu už od začátku s těmi nemoderně zvláštěnými kadeřemi do půli zad nijak zvlášť nelíbila. (Ale něco prý ho ke mně tak mocně přitahovalo, že tomu podleh a můj nemožný účes prostě snášel.)

On totiž obdivuje ženy sportovního vzhledu s krátkými rovnými vlasy, čím méně dotčenými kadeřnicí, tím lépe. A když jsem teď tedy jeho manželka, chtěl by mě mít dokonalou.

Nevím, jestli se mám urazit, nebo se smát, že to přede mnou tak dlouho tajil, vždyť už se známe víc jak rok.

„Mohl jsi to říct hned, tady v tý divočině stejně nikoho jinýho nepotkám, tak je to jedno,“ remcám naoko a ve skutečnosti se té ozdoby ochotně vzdám. Tady v drsných podmínkách téměř horalského způsobu života dám ráda přednost pohodlí. Ze stejného důvodu jsem si přestala po nastěhování sem vlasy barvit a nechávám si dorůst svou přírodní kaštanovou hněď, ve které už sem tam probleskují šediny.

K ostříhání mě tedy Cyril nemusel dlouho přemlouvat, zvlášť když vyšlo najevo, že to umí sám, protože kdysi celé roky stříhal vlasy i své první ženě.

Jsem překvapená, jak mu to jde: vezme hřebenem pramínek vlasů, přidrží ho mezi prsty a stříhne, pak přibere další pramen a ustříhne ho podle délky toho předešlého, nikde nic nepřebývá, ani nechybí a na mé hlavě postupně vzniká podobný účes, jaký má on.

Nakonec jsme s výsledkem spokojeni oba. Cyril přímo září a děkuje mi, že jsem mu vyhověla.

„Nemůžu si pomoci, ale teď jsi pro mě ta nejkrásnější holka na světě,“ lichotí mi. Dá mi pusu a pak mu ještě musím slíbit, že mě nikdy ani nenapadne dát si trvalou, to bych ho krutě ranila.

Termín svatby domluvil Cyril ve městě v pondělí, ve středu jsme vyřídili formality a v sobotu jedenadvacátého prosince, den po mých pětáctyřicátých narozeninách, jsme se vzali, takže naše první společné Vánoce už jsme trávili jako manželé.

Rozhodl se tak narychlo, že nebyl žádný čas ani na oslavu narozenin, ani na velké svatební přípravy.

„Chtěl jsem do nového roku vykročit už s tebou po boku,“ zdůvodnil trochu básnický ten spěch a já se ani trochu nezlobila, protože mi tím mnoho usnadnil. Zajistil také oba svědky, své kolegy z práce, a jediný náš výdaj kromě skromné kytky gerber a pozlacených prstýnků bylo zaplacení poplatku na radnici. Fotografa jsme neměli, naštěstí měl jeden ze svědků s sebou vlastní fotoaparát. Místo svatební hostiny jsme zajeli do nedaleké hospůdky uprostřed lesa a odbyli to normálním obědem z jídelního lístku.

Zádrhel nastal pouze při rozhodování, co na sebe. Cyril měl jediný oblek z šedozeleného manšestru, spíš sportovní než sváteční, ale hodil se k mému olivově zelenému kostýmku. Měla jsem ho na sobě snad třikrát za život, nemám tenhle typ oblečení ráda, ale co nadělám, jsou situace, kdy s džinami a svetrem nevystačím.

U výběru Cyrilovy kravaty jsme se pohádali, protože jedinou barevně vhodnou měl od bývalé manželky a druhou, která by připadala v úvahu, dostal od bývalé přítelkyně, se kterou žil pár let po rozvodu.

„To přece musíš pochopit, že se se mnou nemůžeš oženit v kravatě, kterou máš spojenou se vzpomínkou na jinou ženskou,“ bránila jsem se.

Nakonec mu tedy nezbylo, než si vzít do manšestrového obleku stříbrnou brokátovou vázanku, navíc staromódně úzkou, která pocházela ještě z dob jeho maturity. Já se uklidnila – a jemu ten prohřešek proti vkusu zas tak moc nevadil.

Teprve na radnici jsme pak zjistili, že si Cyril doma ve spěchu nepřezul boty, ve kterých prohazoval zasněženou cestu k autu se svědky, při obřadu měl tedy na nohou kanady, navíc už hodně odřené. (Co byla proti tomu nevhodná kravata!)

Pak už nás čekala jen trocha nepříjemností při vysvětlování našim rodinám, proč jsme je nepozvali na svatbu. Já to měla výjimečně jednodušší, protože s mou mámou jsem to domluvila, už když jsem se od ní stěhovala k Cyrilovi.

„Taky zrovna dvakrát nestojím o to jezdit na svatbu tak starejch lidí, to už je spíš ostuda než slavnost, jen mi pak zavolej, až budeš vdaná, abych věděla,“ řekla mi tehdy, takže se mi značně ulevilo.

Viktor a Matěj, moji synové, se o svatbě taky dověděli jen po telefonu, ale na rozdíl od mé matky nám popřáli hodně štěstí.

1

S Cyrilem jsme se asi před rokem seznámili díky podobným zájmům. Poprvé jsme se viděli na přednášce léčitele, který tenkrát užaslým posluchačům vysvětloval, co je to nehmotné tělo, aura, čakry a léčení jen přiložením rukou na nemocné místo a pak to všechno dokládal případy ze své praxe.

Sympatický Cyril Zátrocha už byl tehdy taky rozvedený. Napoprvé mě upoutal vyprávěním o metodách přírodního nenásilného léčení těla i duše, o nichž věděl mnohem víc než já. Jinak byl docela nenápadný: vlasy běžné délky (zatím žádná začínající pleška), původní odstín už ztracený v šedinách, světlé oči neurčité barvy, jako by se mu neustále měnila. Oblečen byl spíš sportovně, nijak výstředně. Odhadovala jsem ho tak na padesát, ale spletla jsem se o celé čtyři roky, protože navzdory šedinám vypadal mladší, než byl.

Na následujících schůzkách mě nadchnul jeho zvláštní způsob, jakým pojímal život a události kolem sebe, připadalo mi, jako by si s ničím nedělal hlavu.

„Víš, proč se jmenuju Zátrocha?“ zeptal se mě, když jsme se trochu blíž poznali. „Protože *za trochu* lásky šel bych světa kraj,“ ocitoval Vrchlického.

Překvapilo mě a pobavilo, že mi poprvé navrhnul sňatek ještě předtím, než jsme si dali první pusu.

„Do roka a do dne budeš moje žena,“ řekl tenkrát. Přestože to v té chvíli vypadalo jako vtip, nakonec mu to vyšlo skoro přesně.

Mé nastěhování k němu v létě urychlila zřejmě i moje situace, kdy jsem po rozchodu s prvním manželem Alešem dočasně bydlela u své matky. Bylo to sice pro nás obě nevyhovující řešení, ale zůstat v bytě s Alešem jsem neměla odvahu. Pořád mi nemohl odpustit tu nově naby-

tou volnost. Nakonec mu asi přece jen došlo, že se mu rozvodem hodně uleví a navíc že získá družstevní čtyřpokojevý byt jen pro sebe. Oba naši dospělí synové už bydleli jinde a rozvod se jich nijak zvlášť nedotknul. Ostatně oba mi k němu blahopřáli, a nebyli jediní; pár odvážnějších bývalých sousedů mi při náhodném setkání ve městě taky projevilo účast a podporu.

Cyril se brzy po našem seznámení přišel mé matce představit (trval na tom) a ona mu místo uvítacích frází řekla: „Rychle si ji odvezte k sobě, ať už mám od ní pokoj,“ a přestože se u toho usmívala, docela se mě to dotklo.

Odpoledne jdeme na procházku dolů do vsi, protože je nádherně, svítí slunce a na sněhu se třpytí milióny drobných hvězdiček. Poprvé v životě si nemusím pracně rolovat vlasy pod čepici, takže mám hned možnost ocenit výhody novomanželova zásahu.

Čím dál častěji teď zapomínám, že mám nějaké trápení. Uvědomuju si, jaké mám štěstí, že jsem poznala právě Cyrila. Poprvé v životě jsem doopravdy spokojená, ne-li přímo šťastná.

Občas je mi trochu líto, že už mi nezbyly žádné kamarádky, mám jen ty vzdálené, se kterými si vyměním třeba pohled k narozeninám nebo Vánocům, ale jak se vytrácí kontakt, ztrácí se i samotné přátelství. Tady na horách je každá osamělost nějak větší. Manžel mi přece jen někdy nestačí, i kdyby byl sebeúžasnější.

„Moje nejlepší kamarádka Karla, spolužačka z gymnázia, emigrovala do Austrálie. Už celých patnáct let se mi neozvala, a mně to přijde jako děsná krivda,“ postesknou si Cyrilovi. „Že žije v Austrálii, jsem se dověděla od jejího bráchy, když jsem ho náhodou jednou potkala. Strašně mě mrzelo, že mi ani nenapsala, asi jsem pro ni zas tolik

neznamenala, já jí ale sama psát nebudu. Kdyby o to stála, tak by se přece ozvala.“

„No, já nevím, Eriko. Jestli na ni má ten brácha adresu, můžeš se jí přece ozvat první, tady by měla jít hrdost stranou, co ty víš, jaký má tam venku problémy... A třeba si už ani netroufne po takový době ti psát,“ řekne Cyril tak nějak smutně a ještě si vzdychne.

„Neber si to tak, já už jsem to docela překousla,“ utěšuju ho. I když mrzet mě to asi nepřestane.

Cyril chvíli mlčí, pak si znovu vzdychne. Zdá se mi, že ta jeho reakce na ztrátu mé kamarádky je nějak nepřiměřená.

„Co je to s tebou?“

„Ale, taky mám hodně dobrýho kamaráda, spíš měl jsem, protože zmizel a nemám ponětí, co s ním je. Slíbil jsem mu, že jestli se ještě někdy ožením, půjde mi za svědka a já zas jemu. Zřejmě emigroval jako ta tvoje spolužačka, protože poslední pohlednici jsem od něj dostal ze západního Berlína.“

„A jak je to dlouho?“

„Víc jak tři roky. Moc jsme si rozuměli, on je takovej pohodovej kluk, všechno se s ním zdá nějak jednodušší. A je děsně chytřej, kolikrát jsem se s ním radil...“

Chvíli mlčíme, oba možná přemýšlíme o ztracených kamarádech. A znovu si uvědomím, jak jsem ráda, že mám teď za muže Cyrila a že se mi konečně podařilo vymanit se z té neutěšené minulosti. Jestli je nějaký pánbůh, tak mi možná tohle všechno dal jako odměnu za moje dosavadní strádání.

Ráno se sprchuju nejradši. Jednou jsem v nějakém testu četla otázku, na co myslíme ve sprše. Já myslím na to, jak ze sebe splachuju všechny noční chmury, protože mě dost často trápí všelijaké špatné sny, a taky si vychutnávám, jak mě ta příjemně teplá voda pokaždé dokonale probudí. Do sprchy ještě lezu poloslepá jako čerstvě narozené štěně, ale ven z ní vycházím jako hotový člověk. (Večer se sprchuju spíš jen z povinnosti a ve večerní sprše myslím hlavně na to, abych tu noc už měla za sebou.)

Taky si přitom někdy říkám, jak na pětačtyřicítku ještě dobře vypadám: pevné svaly na stehnech, vymakané za poslední půlrok chůzí v horském terénu, hladká ramena, docela pevná prsa, i když je pravda, že po prvním dítěti to byla taková proměna, že jsem se před zrcadlem rozbrečela, no ale pořád ještě jsem na tom líp než leckterá jiná v mém věku.

Na mém bříse by nikdo nepoznal, že už mám dvě děti, jen bych snad mohla být trochu štíhlejší v pase. A jak si tak sama sebe pochvaluju, uvědomím si, že navzdory tomu o sobě stejně nemám valné mínění a z mnoha důvodů lituju, že nejsem chlap, měla bych už od dětství míň problémů.

Pramínky vody ze sprchy na mě dopadají v různých úhlech a skoro mi to připadá jako nějaká melodie, na každé části těla trošičku jiná.

Jenže v poslední době tu pořád zní i ten falešný tón. Když si sednu na bobek a namířím proud sprchy mezi nohy, *tam*, není to ani trochu příjemné. A dokonce se mi zdá, že to začíná bolet. Jak je to možné? Dělá mi to čím dál větší starosti. Proč je mi tak nepříjemně právě v místech, které jiným ženám dělá tak dobře?

Taky dneska mě to vylekalo a zkazilo radost z ranního osvěžení. Ani mě nebaví se pořádně utírat, jsem nervózní, přehodím přes sebe jen župan a jdu nahoru do ložnice.

V poslední době jsem si toho nepříjemného pocitu všimla už několikrát, ale nic nového jsem nikdy nezjistila, ani v zrcátku, ani pohmatem. Jen nepříjemný dotyk proudu sprchy, jako kdybych se tam opařila nebo co. Jako spálená kůže.

Už před dvěma lety jsem s pomocí zrcátka našla bělavá, jakoby necitlivá místa na růžové sliznici kolem klitoris. (Říkat klitoris mi nevádí, ale vagina bych neřekla ani za milion.) Vyděsilo mě to tenkrát a hned jsem si vzpomněla na fotky v lékařské knize, kterou přede mnou máma schovávala na skříň do starého kufříku, a já si ji pak prohlížela tím pečlivěji, čím víc pro mě měla být tabu. Bílá místa tam nazývali *léze* a byl to začátek té nejstrašnější choroby, jakou znám. Od té doby, co jsem jako malá holka viděla zdlouhavě umírat na rakovinu svého tatínka, stala se ta nemoc mým největším strašákem.

Jenže když jsem tenkrát přispěchala na gynekologii, vnutila se u sestry bez objednání a řekla doktorovi Horáčkovi o svých obavách, usmál se a ujistil mě, že rakovina to tedy docela určitě není. Že to vlastně není „nic“, nanejvýš zbytky poporodních jizviček, které občas trochu zlobí. Dal mi nějakou žlutou mastičku a říkal, že víc pro mě udělat nemůže. Mastičkou se to ale rozhodně nevyřešilo a po nějakém čase mě ta místa navíc začala i svědit, ale už jsem s tím k němu znovu nešla.

Později jsem ještě zkusila jiného gynekologa, kterého mi doporučila známá.

„Nevím, co vás tam může svědit, kvasinková infekce ani ekzém, což jsou jediné možné důvody, tam nejsou,“ tvr-

díl ten lékař, tak jsem s tím po doktorech přestala chodit, protože jsem si nechtěla připadat jako hypochondr.

Od té doby mě to „nic“ trápí čím dál víc a znepríjemňuje mi život. Některé dny na to zapomínám, jindy mě tam znenadání začne svědit a pálit, a pokud nejsem v místnosti právě sama, nemůžu se poškrábat ani si jinak ulevit.

Tentokrát si pro jistotu kromě zrcátka беру ještě lupu. Strachy se mi třesou ruce, jsem nervák, když jde o zdraví. Vždycky si hned v duchu přehraju ty nejhorší možnosti. Taky mi neujde, že je dnes třináctého, i když nejsem právě pověřivá.

Župan hodím na postel, přisunu židli k oknu, už navyklým pohybem na ni položím nohu, abych tam lépe viděla, pak chvílku kouzím s malým kulatým zrcátkem a lupou, než získám ostrý obraz.

Něco tam je!

Dívám se znovu a znovu, jestli se mi to nezdá. Tmavá kulatá skvrna asi tak velikosti čočky.

Je *tam*. Na místě, kterému jsem nikdy nijak neříkala, protože mě to nikdo nenaučil. Zato mě odmala maminka vždycky důsledně trestala, kdykoli jsem tomu místu věnovala sebemenší pozornost.

„To je fuj!“ křičela na mě, když jsem si chtěla ulevit od svědění a sáhla si bezděčně mezi nožičky. Beztak mě tam svědilo jen proto, že ačkoli mi pečlivě omývala celé tělo, *tam* se mě při mytí nikdy nedotkla, jen zdálky rukou vířila vodu ve vaničce a ještě se u toho pro jistotu s pevně sevřenými rty tvářila hodně nepřívětivě. O běžné hygieně se mnou nikdy nemluvila a o tom, že existují měsíčky, jsem se dověděla od spolužaček na pionýrském táboře. Dnes by asi byla má máma šokovaná, kdyby věděla, že se *tam* dívám zrcátkem docela pravidelně. Od té doby, co mám potíže...

Teď už je všechno jinak, světem jde nový trend, lidé otevřeně pojmenovávají ona místa, v televizi i v soukromí.

„Hele, Eriko, já mám vagínu a můj tatka má penis,“ uzemnila mě nedávno malá Zuzanka, Cyrilova vnučka. Pětiletou Zuzanku jsem vyvdala i s její mamkou Peťulou a tatkou Čendíkem, proto mi neříká „babičko“.

„No jo, já vím,“ snažila jsem se tehdy nedat najevo rozpaký a tiše jsem záviděla. Ze Zuzanky vyroste sebevědomá žena bez předsudků. Já už se ve svém věku nepřizpůsobím, nedokážu to.

Pro mě už to bude vždycky *tamto*.

Modročerná skvrnka nejde setřít, seškrábat, ani jinak odstranit a je to poslední kapka do poháru mého strachu. Vždycky když mám nějaký zdravotní problém, kterému nerozumím, zpanikařím a začnu od té nejhorší možnosti.

Taky teď si říkám: „A je to tady,“ jak se mi v hlavě už zase usadila myšlenka na rakovinu.

S tupou odevzdaností se přichystám na cestu do města.

Na autobus jdu víc jak kilometr polní cestou, první úsek si musím sněhem prošlapat sama, pluh až sem nahoru nejezdí. Dnes nevnímám krásně modré nebe ani jiskření diamantových vloček všude kolem, mám plnou hlavu té divné skvrny.

To ten nový rok pěkně začíná, a to už jsem si myslela, jak bude dobře... Pod nohama mi křupe sníh a já se snažím raději moc nepřemýšlet, ale pořád znovu si opakuju, co tentokrát doktorovi řeknu.

A najednou si uvědomím, jak *to* nenávidím. To odporné místo na svém těle, které mi celý život způsobuje jenom trable. Tu věc, kvůli níž jsem si už jako malá holčička uvědomovala, oč lepší by bylo narodit se jako kluk.

Ve městě na poliklinice mě znepokojí, že můj usměvavý doktor Horáček, který už mě zná a ví o mém přehnaném strachu ze smrtelné choroby, má právě dovolenou. Musím tedy o patro výš do ordinace Josefa Plášila, kde jsem ještě nikdy nebyla.

Asi vypadám hodně vylekaně, protože sestru nemusím dlouho přemlouvat, aby mě vzala bez objednávky. Přitom si pomyslím, že tady asi nával nebývá nikdy; spolu se mnou tu čekají jen další dvě ženy. Když si pak v sesterně za plentou stahuju kalhotky a natahuju květovanou letní sukni, kterou si držím už jen pro tyto účely, slyším, jak se otevřou dveře ordinace, a ozve se netrpělivě: „Tak další prosím!“

Tenhle lékař je tak veledůležitý, že sotva ho spatřím, dostanu strach; pohled na jeho vážnou tvář stačí k tomu, aby se mi roztrásla kolena.

„Kdy jste byla naposledy na preventivní prohlídce?“ zeptá se přísně a já jen špitnu, že asi před rokem a půl, což

je lež, protože to je už dva roky. Od té doby, co mi můj doktor Horáček věnoval tu uklidňující mastičku, která mi nepomohla, jsem na lékařskou vědu zanevřela a nikam už nešla.

Doktor Plášil sevře úzké rty v grimase, která mi jasně naznačí jeho odsouzení a nejspíš i opovržení.

Celá ztrémovaná se položím na vyšetřovací kozu a chci mu konečně říct, proč jsem přišla, jenže o to on se vůbec nestará, moje problémy ho nezajímají. Utne mě v polovině věty s tím, že povídat si budeme později a vsune mi vyšetřovací nástroj dovnitř.

„Pojďte mi asistovat,“ zavolá do vedlejší místnosti na sestru, a poté ucítím, že ve mně něčím ostrým štourá, bez přípravy, bez varování. Trochu to bolí, ale neodvažuju se něco říct, doktor mluví stále jen k sestře, jako bych tam ani nebyla.

„Je tam nález, ale nejde to ven, podejte mi kyretu, to musí na histologii.“ Jak slyším *histologie*, málem strachy omdlím. Pak ve mně ještě chvíli vrtá kyretou, bolí to čím dál víc. Když začnu přerývaně dýchat (stěžovat si netroufám), doktor mě začne utěšovat, že už to bude, a omluví se mi za způsobenou bolest s odůvodněním, ve kterém je opět to strašné slovo: *histologie*. Teprve když se ke mně otočí zády, stáhne si rukavice a jde si k umyvadlu opláchnout ruce, nesměle mu povím o černé skvrně, které si zřejmě nevšiml. Přes rameno se na mě podívá.

„Dnes už nemáme čas, přijďte za čtrnáct dní, to už budeme znát výsledky.“ Pak přeci jen ještě přijde blíž a ze vzdálenosti jednoho metru krátce mrkne mezi moje nohy (pořád ještě ležím na koze).

„Nevím, co to je, ale rozhodně to tam nepatří, každopádně to pak také vyřízneme a pošleme na histologii.“ (Už zase!)